

(המשך מעמוד 7)

נוספה שאיפה שניה, לא פחות לוחטת: לדפוק את הצרפתים. כי לורנס, כמו כל אנשי „המשרד הערבי“ הבריטי בקאהיר, שוא את הצרפתים שינאה עזה, וביקש לסלקם מן המרחב. לורנס (כמו אדוניו וחבריו) ראה את המכשיר העיקרי למדיניותו במשפחת השריף חוסיין, האיש שהתחבב עליו במיוחד היה האמיר פייצל (שלא דמה כלל לדמותו של אלק גינס בסרט). הוא ביקש לגרש את הצרפתים, ולחלל את הסכם סייקס-פיקו, באמצעות טכסיס פשוט: להמליך את פייצל על סוריה. בעזרת פייצל אפשר היה, לדעתו, למנוע את פיצול המרחב. לנגד עיניו עמדה פרציה של ממלכות ערביות עצמאיות כביכול, תחת שלטון בני משפחת השריף, כשהן קשורות קשר בליינתק במערך הבריטי.

הגשמת הרעיון לא היתה קלה כלל. קודם כל, מפני שהתנועה הלאומית הערבית המפותחת בסוריה לא היתה כל־כך מוכנה לקבל את נסיכי המידבר כמנהיגיה. הצרפתים, שבחשו בקדרה, דאגו להמריד את הסורים בפייצל וללורנס, כשאלה הניעו לדמשק. (פרק זה סולף לגמרי בסרט. לורנס ואנשיו, שתפסו את השלטון בדמשק בשם פייצל, נאלצו לדכא בכוח, תוך הפלת חללים, התקוממות של בני־המקום הלאומנים.)

הסורים השלימו לבסוף עם פייצל, כהבינם כי הברירה היא עצמאות תחת פייצל או שייע בוד תחת עול הצרפתים. אך הצרפתים לא חלמו לוותר על סוריה, ארץ אליה נשאו את עיניהם במשך מאות רבות של שנים. לא היה שמץ של סיכוי לשנות את החלטתם בשש זה. הם אף גירשו את לורנס מעל אדמת צרפת.

אולם הצרפתים לא יכלו לגרש את פייצל, שהופיע כהעידת־השלום ושתבע להכיר בעצמאות הערבים. באחירה הצנינית ששררה כהעידה היו סיכויי קלושים. אך בידי לורנס היה קלף נוסף. מה יקרה, שאל את עצמו, אם יעשו הערבים והציונים יד אחת, ויעוררו זה לזה לשכנע את העולם בציוקת שאיפ־תייהם?

היה זה רעיון הגיוני למדי. הנהגה הי ציונית, בראשות חיים ויצמן, והנהגה הי ערבית, בראשות חוסיין, פעלו שתיהן למען האינטרסים הבריטיים. לציונים היתה השפעה רבה על דעת־הקהל העולמית. האם לא היה כדאי להם לעזור לערבים להשיג עצמאות כי שאר חלקי המרחב, תמורת הכרה רשמית של הערבים בשאיפות היהודים בארץ־ישראל?

הסכם האיחוד הוורוני

היה היה הרקע לפגישות פייצלוויצמן המפורסמות. הרוח החיה של הפרשה כזי לה היה לורנס, שפעל בשנים 1918-22 מ אחורי הקלעים, תחילה כיועצו של פייצל, אחר־כך כיועץ משרד־המושבות הבריטי, ול אחר מכן כאיש־אמונו של השר וינסטון צ'ר צ'יל. לפי יוזמתו ביקר ויצמן ביוני 1918 במחנהו של פייצל, כמה קילומטרים מצפון לעקבה, ונפגש עימו שוב, כעבור שנה, כי לונדון.

כתוצאה מכך נחתם ההסכם ההיסטורי כי לונדון ב־3 בינואר 1919. הקדמתו מצלצלת כיום כגילוי־דעת של הפעולה השמית:

אלק גינס בדמותו של פייצל

ההוד מעלתו המלכותית, האמיר פייצל, המייצג והפועל בשם הממלכה הערבית של חגיא, והדוקטור חיים ויצמן, המייצג והפועל בשם ההסתדרות הציונית, הסכימו ביניהם על הסעיפים הבאים, תוך התחשבות בקירבה הגזעית ובקשרים העתיקים הקיימים בין הערבים לבין העם היהודי; תוך הבנה כי האמצעי הכסוף ביותר להגשמת שאיפותיהם הלאומיות הוא שיתוף־פעולה הדוק ביותר בפיתוח המדינה הערבית וארץ־ישראל; ותוך רצון לאשר את ההבנה הטובה הקיימת ביניהם.

ההסכם עצמו הכיר בהצהרת בלפור, קבע מתכונת לשיתוף־פעולה והבטיח שחודת מומחים ציונים תכין סקר על אפשרויות הפיתוח של המדינה הערבית.

פייצל לא נלהב מהסכם. אולם מצבו היה מייאוש, ולורנס הודיע לו שזהו הסיכוי האחרון להגשמת שאיפתו. על כן נאות לבסוף להתום, אך הוסיף בכתב־ידו, בערבית, סעיף גורלי: „בתנאי שהערבים ישיגו את עצמאותם, בהתאם לתזכיר שהגשתי ביום 4.1.19 למשרד החוץ הבריטי, אך אם יחול השינוי הקל ביותר (בפרטי תזכיר זה), או אם לא יוגשם אחד מפרטיו, לא אחיה קשור אף למילה אחת של ההסכם הנוכחי, שיחשב כבטל ומבוטל, ואני לא אחיה אחראי בכל צורה שהיא.“

וייצמן חתם על סעיף זה. הערבים לא השיגו את עצמאותם, פייצל גורש מדמשק באש התותחים הצרפתיים, וההסכם ההיסטורי הפך קוריוו היסטורי.

„היהודים הם שמים כמונו...“

אך קוריוו זה מוכיח רק דבר אחד: מה יכלה להיות דמות היחסים בין עיברים וערבים, אילו יסתה הנהגה הציונית ללכת בדרך עצמאית במרחב, תחת לסמוך על שריות של אום שהיה, אחרי ככלות הכול, סוכן האימפריאליזם הבריטי.

יותר מנוסה ההסכם עצמו חשובה רוח הדברים — השקפתי של המנהיג הערבי המרכזי. לחאל תומאס, העתונאי שגילה את לורנס לראשונה והפך אותו לדמות עולמית (והנראה גם בסרט), הקדיש לפעולתו של לורנס למען הציונים כמה עמודים בספרו, שיצא לאור למחרת מלחמת־העולם הראשונה. בין השאר ציטט את הדברים שאמר האמיר פייצל ללורנס, אחת ההכרזות השמיות הראשונות בעת החדשה:

„היהודים הם שמים כמונו. תחת לסמוך על אחת המעצמות הגדולות, היינו מעדיפים שית־הפעולה של העם היהודי בהקמת מדינה שמית גדולה אחת. אני מבין היטב את השאיפות הציוניות, ואפילו שאיפות ציוניות קיצוניות. אני מבין את שאיפת היהודים לרכוש להם מולדת. אם החליטו כי מולדת זו תהיה בארץ־ישראל, אז צריך הדבר להיות כפוף לזכויות ולשאיפות בעלי הארץ הנוכחיים. ארץ־ישראל היא עדיין ארץ ערבית, והיא צריכה להישאר חלק בלתי־נפרד של המדינה הערבית.“

משמע: ארץ־ישראל, כמולדתם של עיברים וערבים גם יחד, כחלק מפרציה שמית גדולה.

מכאן היה רק צעד נפשי נוסף אחד לרעיון המהפכני של שותפות הלאומיות העיברית והלאומיות הערבית. אולם וייצמן וחבריו לא היו מסוגלים להנהיג את הערבים בדרך זו. פייצל, ברוב ייאושו, נאלץ לוותר על איחוד המרחב ולהסתפק בממלכה עיראקית קטנה, ואילו לורנס ירד מבמת ההיסטוריה. וייצמן אמר עליו, כאמור:

„אני שומר את זכרונו באהבה מסיבות אישיות, וזוכר בתודה את עזרתו בקידום ענייניו של העם היהודי.“

אחד מראשי ההתקוממות היה עבד אל־קאדר, בן משפחתו של הצעיר הסורי־אלג'ירי שנאסר לא מכבר באלג'יריה ושהואשם בהקמת מחתרת פרו־ישראלית. בן אחר של אותה משפחה הוצא קודם לכן להורג על־ידי התורכים, בעוון שאיפותיו הלאומניות. ** במקור האנגלי נאמר „פלסטיין“.

עצתי לך...

איך להתפנק בחורף?

שאת יושבת במשרה, או בבית ביום חורף קר, ולרגליך גרבים, עלולים שני דברים להטריד אותך: הגורת־הגרבים המתקפלת המיד ומכבידה עליך ואותו חלק מהגוף שבין הגרביים לתחתונים שאינו מכוסה ונשאר חשוף לקור.

משתי טרדות אלו תוכלי להתפטר על־ידי לבישת תחתוני־הגרביים „סברי לגס“, המוצעים לנו ה שנה על ידי חברת „סבריינה“ בטיב מעולה. סברי־לגס הם תחתונים וגרביים העשויים חתיכה אחת ומכסים אותך מ קצות האצבעות ועד ל מותן. הם מיוצרים מחוט סטרץ' עדין הנותן לגרב מראה נאה וחלקם ה עליון — התחתונים — עשוי בעובי כפול, כדי לחמם אותך היטב. סברי־לגס נצמדים יפה לגוף ואין כל צורך באיזו שי היא הגורה עבורם. סב ריי־לגס מאפשרים לך תנועה חופשית ונוחה בעבודה, בתנועה בבית ואפילו בתרגילי ספורט. הם צמודים לגוף וממש מלטפים אותך. מחיר ה זוג הוא 9.60 ל"י.

שלך

סבריינה

המנוי — קיבלת חשבונך, נא פרע אותו בהקדם.

בית הספר לטכנולוגיה

- החלה ההרשמה לקורסי הערב:
- * ריהוט ועיצוב פנים
- * סרטוט בניין
- * ואדריכלי
- * מנהלי מחלקות ייצור
- * קירור ומזוג אויר
- * מנהלי עבודה במתכת
- * מנהלי עבודה במכונות
- * מנהלי עבודה בחשמל
- * מנהלי עבודה בבניין
- * קריאת סרטוט בניין
- * חישוב כמויות בבניין
- * קריאת סרטוט מכונות
- * סרטוט מכונות
- * צילום רגול וצבעוני
- התחלת הלימודים: ינואר 1964

מסודה של: המחללה הפוליטכנית

תל־אביב, רחוב המסגר 62
טלפון 36487 בין 8-19

כל אחד יכול לרזות!

נפתח קורס מזון להרזיה במכונות אמריקאיות החדשות והטובות ביותר במחירים עממיים

סטודיו נלי שפילמן רח' דיזינגוף 250, פנת בול, ת"א

ההרשמה: יום־יום משעה 6 עד 8 בערב.

שרון ווייט

SHARON WHITE

מוצר להלבנת צמר, משי וניילון

אשר הצהיבו Sharon

„שרון“ מכעלים חיימים בעמ